

omkr. 1671), studerade i Uppsala och Greifswald, vistades sedan ömsevis i Uppsala och vid nordtyska univ., en tid även i Leiden. Efter resor i Frankrike och Italien utnämndes han 1626 till svensk legationspredikant vid det nyinrättade luterska kapellet i Paris. Hans insikter i de orientaliska språken skaffade honom även en e. o. professur i orientalsk litteratur vid univ. där. Genom hjälpsamhet mot resande landsmän råkade han snart i betryck och förde många år ett bekymmersamt liv, ständigt förföljd av sina påträngande kreditorer. Hans sista år torde dock ha medfört någon förbättring. H. efterlämnade flera arbeten i orientalsk filologi ävensom översättningar, bl. a. av Erasmus Rotterdams' »Liber aureus de civitate morum puerilium» (1620). Litt.: J. Pannier, »J. H., prédicateur du roi de Suède», I i Bulletin Historique et Littéraire de la Société du Protestantisme Français, tom 62, 1913; dessutom F. U. Wrangel i »Minneskrift vid svensk-lutherska Parisförsamlingens 300 års jubileum» (1926). (O. W.-n.)

Ha'mbro, en urspr. judisk släkt, som gjort sig bemärkt på skilda områden i Danmark, Norge och England. Josef H. (1780—1848) grundade 1800 en oansenlig manufakturhandel i Köpenhamn, kom sig upp under kriget 1807—14, blev 1812 grosshandlare och drev sedan 1813 bankirrerelse. 1821 fick han titeln hovråd. 1822—34 övertog han flera norska statslån. Han byggde 1832 den första ångkvarnen i Danmark, tillverkade skeppsbröd i stor skala m. m. Från 1840 var han bosatt i London. Hans son Carl Joachim H. (1807—77) uppsatte 1839 i London en bankiraffär, som vann stort anseende. Han övertog 1849—50 och 1864 danska statslån, var intresserad i danska järnvägsanläggningar och blev 1851 dansk baron. Hans släkt är nu kristen och fullkomligt angliciserad. Barontiteln innehas nu av hans sonson sir Eric H. (f. 1872), chef för det stora handelshuset C. J. Hambro & son och dir. för Great eastern railway co. Han var 1900—07 konservativ underhusled. och fick 1919 engelsk adelsvärdighet. — Bland släktens norska medl. märkas politikern C. J. H. (se nedan) och juristen Edvard Isak H. (f. 1851); han blev 1891 assessor i byretten i Oslo och är sedan 1910 ord. assessor i Högesteret. Han var från 1893 led. av kommittén ang. prästerskapets avlöningssätt och tog betydande del i förhandlingarna om denna lags genomförande. E. Ebg.*; M. H.*

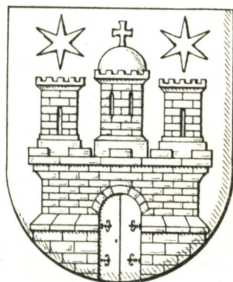
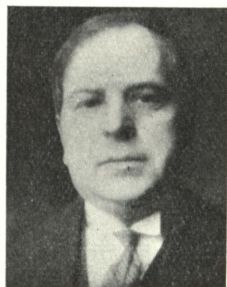
Ha'mbro, Carl Joachim, norsk publicist och politiker (f. 1885 1/5); om släkten se föreg. art. H. blev 1907 cand. mag. samt var sedan 1905 medarbetare i Morgenbladet och 1913—20 dess huvudred. 1921 blev han red. av Ukens Revy. Han invaldes 1918 i stortinget (högerman) och har allttjämt återvalts. Han har sedan 1925 varit ordf. i dess konstitutions- och utrikeskommitté samt 1926, 1927 och 1928 varit stortingspresident. H. var led.

av den norska delegation, som 1923—24 förhandlade med Danmark om Grönlandsfrågan. 1926—27 var han norsk delegerad vid Nationernas förbunds församling i Genève. 1927 blev han högermans ledare och ordf. i partiets landsstyrelse. H:s vältalighet och arbetsförmåga äro ovanliga och ha fört honom till den synnerligen framskjutna ställning, som han nu intager i norsk politik. — H. var 1910—13 sekr. i Nordmandsforbundet, är sedan 1923 dess ordf. och var 1911—16 red. för dess tidskrift. Han har skrivit bl. a. »Irske strejftog og studier» (1920; sv. övers. 1921), »Mænd og masker» (1921) m. m. (J. Schr.)

Ha'mbros bank, li'mited, engelsk bank med vidsträckt affärer på Skandinavien. Den grundades 1912 under namnet British bank of northern commerce, limited, sammanslöt 1920 med firman C. J. Hambro & son och erhöill 1921 sitt nuv. namn. Dess ledare är sir Eric Hambro. — Jfr Hambro, släktöversikten.

Hamburg, 1. Fria och hansestaden H., fristat i Tyska riket vid nedersta Elbe; 415 kvkm, 1,196,467 inv. (1928). Omfattar staden H. och fyra landherrschaften: Bergedorf (se d. o.), Geesthacht och Marschlande, huvudsakl. på högrydssidan om Elbe vid dess förgrening i Norderelbe och Süderelbe (Köhlbrand) samt Ritzebüttel (med Kuxhafen) på s. stranden av Elbemyningen; dessutom exklaver inom preussiskt område. Jämför kartskiss. Området utgöres av marskland (2 m ö. h.), begränsat av geestlandets höjdstråk, som inom staden H. nå 30 m ö. h. Från höger mottager Elbe smärre bifloder. Klimatet är mildt (årsmedeltemp. 8,3° C) och fuktigt (årl. mer än 200 regndagar); nordvästliga och västliga vindar. Större delen av befolkningen är av nedersachsiskt ursprung. Av 1,152,459 inv. 1925 voro 985,626 protestanter, 60,533 rom. katoliker och 19,904 judar. Om näringar jämför H. 2, Bergedorf och Kuxhafen. A. B.-n.

Författningen är av 7 jan. 1921; den ersatte den tidigare författningen av 28 sept. 1860. Den verkställande makten utövas av

Hamburgs vapen.

I rött fält en tretornad silverberg med blå port; det mellersta tornet, som är försedd med kupolförmad, blå tornhuv, krönes av ett kors av silver; över vartdera av sidotornen en svävande, sexuddig stjärna av silver.

senaten, som numera närmast motsvarar en vanlig parlamentarisk regering. Senatens 15 medl. utses av folkrepresentationen genom majoritetsval och är chefer för olika förvaltningsgrenar. Senaten väljer årl. en förste borgmästare och en ställföreträdare för denne, andre borgmästare. Borgmästaren tjänstgör som ordf. i senaten och har därjämte vissa allmänna, övervakande befogenheter. — Folkrepresentationen, *borgerskapet* (ty. *Bürger-schaft*), består av 160 medl., som väljs för tre år med allmän, lika och direkt rösträtt och enl. proportionellt valsysteem. I regel är varje person röstberättigad efter uppnådda tjugu års ålder. Borgerskapet utser inom sig med proportionellt valsätt ett utskott, bestående av borgerskapets ordf. och ytterligare tjugu medl., *borgarutskottet*. Detta utövar en kontrollerande verksamhet gentemot senaten och kan i borgerskapets ställe besluta mindre utgifter och lagar av mindre betydelse. — I vissa fall skall folkomröstning äga rum, bl. a. då borgerskapet antagit en lag men 60 av dess medl. begära uppskov med lagens ikraftträdande och sedermera en tjugondel av väljarna begära folkomröstning samt vid konflikt i vissa fall mellan senat och borgerskap. Enl. författningen skall finnas ett arbetarråd och ett näringsråd (*Wirtschaftsrat*), som genom lagstiftning kunna få vissa befogenheter i fråga om lagarnas verkställighet.

Rättsväsendet står under ledning av en avd. av senaten. Tre amtsdomstolar, en Landgericht och en för H., Bremen och Lybeck gemensam Oberlandesgericht finnas. *Kyrkan* är skild från staten men står under senatens uppsikt. Den luterska kyrkans representation är synoden, dess högsta styrelse kyrkorådet. Katolikerna höra till stiftet Osnabrück. — *Budgeten* för 1926 upptog statsinkomsterna till 278, statsutgifterna till 288 mill. Rmk. H. T-n.

Flaggan visar vit borg i rött fält. Landsfärgerna äro rött och vitt.

2. *Hamburg*, huvudstad i fristaten H., Tyska rikets näst största stad och största handelshamn, vid Alsters och Billes utlopp i Elbe, 103 km från dess mynning i Nordsjön; 135,67 kvkm, 1,116,407 inv. (1928). H. är på högra Elbestanden sammanväxt med de preuss. stä-

derna Altona i v. och Wandsbek i ö.; hamnens huvuddel ligger på motsatta stranden. H. har ett övervägande modernt utseende; större delen av staden har nybyggts efter branden 1842. Den äldsta staden på högra flodstranden, av Alster delad i Altstadt i ö. och Neustadt i v., omges på de raserade fästningsvallarnas plats av breda parkanläggningar, Wallanlagen, från Hafentor och Elbhöhe i en båge till Lombardsbrücke mellan dammsjöarna Binnenalster och Aussenalster samt vidare förbi Kunsthalle fram till centralstationen. Härifrån leder H:s viktigaste affärsgata, Mönckebergstrasse (förbi Zoologisches Museum), in till hjärtat av gamla staden, till Rathausmarkt och rådhuset (invigt 1897), som har ett 111 m högt torn och två flyglar samt är sammanbundet med börsen (mitten av 1800-talet, delvis nybyggd i början av 1900-talet). Av kyrkorna i dessa äldsta delar är Jacobikyrkan, färdig i slutet av 1300-talet, stadens äldsta byggnad; över husmassorna höja sig tornen av Katharinenkirche (från omkr. 1650), Nikolaikirche (återuppbyggd efter branden 1842, tornet 147 m) och Grosse S:t Michaeliskirche (tornet 132 m) i Neustadt. En säregen prägel får Altstadt genom de kanaler (*Flete*), som i olika krökar gå från Alster till Elbe, övertvärade av broar och kantade av gamla kontorshus och magasin. Mer och mer få dock de trånga gatorna och gamla husen vika för moderna kvarter. Vid Wandrahmsbrücke byggas redan skyskrapor. Kring Binnenalster är den livligaste trafiken och handeln samlad. Jungfernstieg och Alsterpavillon äro samlingsplatser för det förnåmna H. Stadsdelarna kring Aussenalster äro bebyggda med enfamiljshus och trädplanterade gator; där bo de förmögnare klasserna. Industrien har sitt hemvist i de ö. och n. ö. stadsdelarna. I förstaden Ohlsdorf i n. ligger europ. kontinentens största kyrkogård. V. därom i Fuhlsbüttel flygplats. I den östligaste stadsdelen, Horn, finnes uppfostringsanstalten Rauhes Haus (se d. o.). H:s märkligaste minnesmärke är Bismarcksmonumentet (1906) på Mühlberg, stadsområdets högsta punkt, ett stycke n. om Hafentor. Strax n. ö. om denna ligger den svenska Gustav-Adolfskyrkan, invigd 12 maj 1907. I dess närhet resa sig på Elbhöhe Deutsche Seewarte (havs-vetenskaplig riksanstalt, meteorologisk station m. m.; grundad 1868), navigationsskolan och Institut für Schiffs- und Tropenkrankheiten. Andra märkliga offentliga byggnader, vackert belägna i Wallanlagen, äro Museum für Hamburgische Geschichte, de båda justitiepalatsen och Hanseatisches Oberlandesgericht. V. om Dammtor ligger Botanischer Garten, Zoologischer Garten (med ett av Tysklands största akvarier) och universitetet V. om Wallanlagen vidtager stadsdelen S:t Pauli, med otaliga förlusteställen. Från S:t Pauli Landungsbrücken leder Elbetun-